

قیمت بنزین سوپر آزاد شد

با مصوبه هیئت وزیران واردات بنزین سوپر آزاد شد. براساس این مصوبه، اشخاص حقوقی مجاز هستند بنزین سوپر وارداتی را با قیمت غیریارانه‌ای توزیع کنند. این مصوبه بر اساس ماده ۹ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۸ قانون بودجه ۱۴۰۳ تصویب شده و براساس آن قرار است بنزین سوپر با قیمت آزاد عرضه شود. با توجه به قیمت بنزین در فوب خلیج فارس و هزینه‌های حمل و نقلی که به آن اضافه می‌شود، هر لیتر بنزین سوپر در محدوده ۷۰ هزار تومان خواهد بود.

دولت چهاردهم از زمان روی کار آمدن از یک سو دام‌بر غیر منطقی بودن قیمت بنزین یارانه‌ای تاکید کرده و از سوی دیگر از کسری بودجه‌ای که گریبان دولت را گرفته و نتیجه آن تورم تحمیل شده به مصرف‌کننده می‌شود، گفته است. اظهارات مسعود پزشکیان در هنگام تقدیم لایحه بودجه درباره بنزین گمانه‌زنی‌ها دربارۀ افزایش قیمت بنزین در بودجه سال آینده را دامن زده است. با این حال، مقامات دولت در یک ماه گذشته این موضوع را تکذیب کرده‌اند. در این شرایط، به نظر می‌رسد آزادسازی بنزین سوپر سیاستی است که دولت برای گام اول در نظر گرفته است که بخشی از ارز تخصیص‌یافته برای مابه‌التفاوت این نوع بنزین را صرفه‌جویی کند.

چند روز گذشته دولت یارانه ارزی کالاهای اساسی را کاهش داد و قیمت ارز وارداتی این کالاها را از ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان به ۳۸ هزار و ۵۰۰ تومان افزایش داد. پیش از آن در لایحه بودجه ۱۴۰۴ نیز دولت میزان ارز کالاهای اساسی و دارو را کاهش داده بود؛ به‌طوری‌که ارز تخصیصی سال ۱۴۰۳ را که ۱۳/۶ میلیارد یورو بود در لایحه بودجه سال آینده به ۱۱ میلیارد یورو کاهش داد.

در لایحه همچنین پیش‌بینی افزایش تعرفه‌های برق و گاز و قیمت بنزین نیز پیش‌بینی شده بود. بر همین اساس دولت بلافاصله تصمیم به تصویب مصوباتی گرفت که این پیش‌بینی‌ها را محقق کند.

پیش از تصویب بودجه نیز دولت دو کالای اساسی دیگر را گران کرد. بر اساس اعلام وزیر جهادکشاورزی قیمت شیر با ۲۰ درصد افزایش به ۱۸ هزار تومان رسید. تحت‌تاثیر این افزایش قیمت نیز فرآورده‌های لبنی بین ۱۵ تا ۳۰ درصد افزایش قیمت پیدا کرد. همچنین قیمت نان با تصویب وزارت کشور افزایش پیدا کرد و در کارخان‌ها اعمال شد. افزایش قیمت در نان‌های مختلف، متفاوت بود؛ به‌طوری‌که نان سنگک ساده از ۳ به ۵ هزار تومان، همچنین قیمت نان بربری ساده با آرد نوع یک، از یک هزار و هشتصدتومان به دو هزار و پانصد تومان و بربری ساده با آرد نوع دو از ۲ هزار و پانصد تومان به ۳ هزار و پانصد تومان رسید.

پس از تعجیل دولت در افزایش قیمت شیر، نان و کالاهای اساسی، به فاصله کوتاهی تصمیم به آزادسازی قیمت بنزین سوپر و افزایش قیمت گاز گرفته شد. بر اساس تصویب هیئت وزیران واردات و توزیع بنزین ویژه (سوپر) توسط اشخاص حقوقی دارای مجوز از وزارت نفت با قیمت غیریارانه‌ای به صورت مجزا از زیرساخت‌های سوخت یارانه‌ای، با رعایت قوانین و مقررات مجاز دانسته شد.

همچنین در بند دیگر مصوبه هیئت وزیران آمده: به منظور مدیریت مصرف گاز طبیعی در زمان اوج مصرف در بخش خانگی، وزارت نفت مجاز است پاداش صرفه‌جویی گاز را از زمان ابلاغ آیین‌نامه براساس میزان صرفه‌جویی گاز از صورت حساب مشترکین کسر کند. وزارت نفت مکلف است نظام تعرفه‌گذاری پلکانی افزایش گازبهای بخش خانگی را به گونه‌ای طراحی کند که بهای ۵ درصد از مصرف گاز این بخش به قیمت معادل بالاترین فروش گاز طبیعی داخلی محاسبه و دریافت شود. همچنین وزارت نفت مکلف است تعرفه گازبهای مشترکین تجاری را هر ۶ ماه معادل ۱۰ درصد میانگین بالاترین تعرفه داخلی ۶ ماه گذشته، محاسبه و دریافت کند.

وزارت نفت باید تعرفه گازبهای گلخانه‌ها را هر ۶ ماه معادل ۵ درصد میانگین بالاترین تعرفه داخلی ۶ ماه گذشته، محاسبه و دریافت کند. مبالغ پیش‌بینی شده به عنوان درآمد سازمان هدفمندی یارانه‌ها محسوب شده و هزینه‌کرد مصارف آن بر اساس بودجه تفصیلی با سازمان خواهد بود.

در راستای مصوبه هیئت وزیران سخنگوی شرکت ملی پایش و پخش فرآورده‌های نفتی گفت: قیمت بنزین سوپر وارداتی با نرخ آزاد بین‌المللی عرضه خواهد شد و جزئیات بیشتر آن به‌زودی اعلام می‌شود و در این رابطه ساز و کار مشخصی را اتخاذ خواهیم کرد.

تکمیل انرژی

ضربه ناترازی‌ها به صنعت

تاکید مدیران بر ضرورت نوسازی صنایع برای کاهش مصرف انرژی

گروه اقتصاد: در شرایطی که دولت برنامه‌های کنترل تورم را دنبال می‌کند، اعمال محدودیت در برق‌رسانی به صنایع، افت تولید، افزایش قیمت کالاها و بحران بیکاری را به همراه خواهد داشت.

بنابراین جدول زمانبندی قطع برق، نه‌تنها افزایش تورم را سبب خواهد شد بلکه بر بیکاری‌ها و تعدیل‌های مکرر نیروی انسانی دامن می‌زند.

در سال‌های اخیر، بحث ناترازی انرژی به یکی از چالش‌های اصلی اقتصاد ایران تبدیل شده است. ناترازی به معنای فاصله بین میزان تولید و مصرف انرژی است که در نهایت منجر به اختلال در تأمین انرژی برای بخش‌های مختلف کشور، به‌ویژه صنایع می‌شود. این چالش به‌دلیل سیاست‌های نامناسب، ضعف در سرمایه‌گذاری و عدم توجه کافی به بهره‌وری انرژی در طول سال‌ها به‌وجود آمده است. اما سوال اساسی این است که چرا با وجود ظرفیت‌های قابل توجه در حوزه انرژی، کشور ما دچار چنین ناترازی‌ای شده است و ابعاد این مشکل تا چه حد گسترده است؟
مجتبی رضوی، جهان‌بخش شکری، مهدی امینی و آرمان خالقی، از فعالان بخش تولید و از اعضای هیئت‌مدیره خانه صنعت، معدن و تجارت در گفت‌وگو با هم‌میهن‌چالش‌های بخش تولید در حوزه تأمین انرژی را بررسی کردند.

▼ سیاست‌ها نامنسجم و کوتاه‌مدت است

مجتبی رضوی، عضو هیئت‌مدیره خانه صمت ایران، در این باره با اشاره به اینکه ناترازی انرژی در ایران یک مسئله چندوجهی است، معتقد است: «اصلی‌ترین دلیل ناترازی انرژی، نبود سرمایه‌گذاری کافی در توسعه زیرساخت‌های انرژی در کشور است. طی دودهم گذشته، بخش انرژی ایران به‌ویژه در حوزه نفت و گاز، به‌دلیل تحریم‌های بین‌المللی و محدودیت‌های مالی، با کمبود سرمایه‌گذاری مواجه بوده است. این مسئله باعث شده که توسعه زیرساخت‌های جدید و بهینه‌سازی تأسیسات موجود به‌طور مناسب صورت‌نگیرد.»

کارشناسان بر این باورند که ناترازی انرژی در ایران نه‌تنها به دلیل مشکلات فنی و زیرساختی است، بلکه ناشی از سیاست‌های نامنسجم و کوتاه‌مدت نیز است. رضوی گفت: «سیاست‌گذاران در طول سال‌ها بیشتر بر افزایش تولید تأکید داشته‌اند تا بهینه‌سازی مصرف. این در حالی است که بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته با تمرکز بر بهینه‌سازی مصرف انرژی، توانسته‌اند نیاز به سرمایه‌گذاری‌های سنگین در بخش تولید را کاهش دهند.»

▼ فشار افزایش قیمت‌ها به مردم

مجتبی رضوی ضمن بیان این نکته که ناترازی انرژی نه‌تنها بر حجم تولید تأثیرگذار است، بلکه می‌تواند هزینه‌های تولید را به شدت افزایش دهد، تصریح کرد: «وقتی صنایع به دلیل کمبود انرژی نمی‌توانند به ظرفیت کامل خود برسند، بهره‌وری آن‌ها کاهش می‌یابد و در نتیجه، هزینه‌های تولید سر به فلک می‌کشد. این امر به نوبه خود موجب افزایش قیمت نهایی کالاها می‌شود و به مصرف‌کنندگان فشار مضاعف وارد می‌کند.»

رضوی ضمن اشاره بر لزوم حمایت‌های مالی و اعتباری برای صنایع تأکید کرد: «دولت می‌تواند با ارائه تسهیلات مالی با نرخ بهره پایین و همچنین تخصیص بودجه برای اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی، به صنایع کمک کند تا تجهیزات خود را نوسازی و مصرف انرژی را بهینه کنند. علاوه بر این، ارائه مشوق‌های مالیاتی به صنایعی که موفق به کاهش مصرف انرژی می‌شوند، می‌تواند انگیزه‌ای برای تلاش بیشتر در این زمینه ایجاد کند.»

▼ ضرورت تدوین قوانین حمایتی

مجتبی رضوی، بسر در اولویت قراردادن صنایع بزرگ، صنایع کوچک و متوسط تأکید کرد: «بسیاری از صنایع کوچک و متوسط در تأمین هزینه‌های بالای انرژی با مشکل مواجه هستند. دولت باید بسته‌های حمایتی ویژه‌ای برای این صنایع تدوین کند که شامل معافیت‌های مالیاتی، ارائه وام‌های کم‌بهره و کمک‌های بلاعوض

برای نوسازی تجهیزات و بهبود بهره‌وری انرژی باشد.» چراکه با توجه به فشار ناترازی بر صنایع، این امر ممکن است بر بقای آنها تأثیر بگذارد در نتیجه این حمایت‌ها می‌توانند به تثبیت این صنایع و تثبیت اشتغال در آنها کمک کنند و مانع از تعطیلی آن‌ها شوند.

رضوی، در مورد چشم‌انداز آینده صنعت با توجه به ناترازی انرژی می‌گوید: «اگر وضعیت ناترازی انرژی همچنان ادامه یابد، صنایع با کاهش تولید و افزایش هزینه‌ها مواجه خواهند شد. این امر می‌تواند منجر به تعطیلی بسیاری از واحدهای تولیدی و افزایش نرخ بیکاری در کشور شود. در چنین شرایطی، اقتصاد کشور به شدت آسیب خواهد دید و رقابت‌پذیری صنایع ایرانی در بازارهای جهانی کاهش می‌یابد.» وی تأکید می‌کند که در صورت عدم اقدامات فوری، آینده صنعت با تهدیدات جدی روبرو است و نیاز به اصلاحات بنیادین در سیاست‌ها و مدیریت مصرف انرژی احساس می‌شود.

رضوی ضمن تأکید بر اهمیت فناوری به‌روز گفت: «در بسیاری از کشورهای صنعتی، صنایع برای بهبود کارایی انرژی خود به فناوری‌های پیشرفته نظیر سیستم‌های گرمایی بازیافتی، موتورهای کارآمد و سیستم‌های ذخیره‌سازی انرژی متکی شده‌اند. به‌طور مثال، در ژاپن، بسیاری از صنایع از تکنولوژی‌هایی استفاده می‌کنند که ضریب کارایی آنها بسیار بالاست و می‌توانند بیشترین میزان انرژی را از منابع مصرفی استخراج کنند.»

ایین فناوری‌ها، به‌ویژه در صنایعی مانند فولاد، سیمان، و پتروشیمی که مصرف بالای انرژی دارند، می‌توانند در کوتاه‌مدت موجب کاهش چشمگیر مصرف و هزینه‌ها شوند.

▼ احتمال افزایش ناترازی تا ۳۰ درصد

جهانبخش شکری، عضو هیئت‌مدیره خانه صمت ایران و رئیس خانه صمت استان کرمانشاه نیز می‌گوید: «یکی از علل اصلی ناترازی، مصرف بی‌رویه و غیربهینه انرژی در کشور است. در حال حاضر، بیش از ۲۰ درصد از مصرف انرژی کشور در بخش‌هایی اتقاقی می‌افتد که می‌تواند با بهینه‌سازی مصرف، کاهش قابل توجهی داشته باشند. اما متأسفانه تاکنون هیچ سیاست جدی‌ای برای کاهش این میزان مصرف اتخاذ نشده است.» وی ادامه می‌دهد که در نتیجه این وضعیت، نه‌تنها ناترازی انرژی به‌وجود آمده است، بلکه فشار بر تأسیسات تولیدی کشور نیز افزایش یافته است. این امر به نوبه خود منجر به کاهش بهره‌وری و افزایش هزینه‌های تولید شده است.

شکری تأکید می‌کند: «اگر اقدامات لازم برای کاهش ناترازی انجام نشود، میزان این شکاف می‌تواند تا سال آینده به ۳۰ درصد افزایش یابد که تبعات جدی برای صنایع و بخش‌های مختلف اقتصادی خواهد داشت.» شکری، با تأکید بر این نکته افزود: «ناترازی انرژی باعث شده است که بسیاری از صنایع به‌ویژه صنایع بزرگ مانند فولاد، سیمان و پتروشیمی به دلیل کمبود گاز و برق، نتوانند به ظرفیت کامل خود برسند. این صنایع وابستگی زیادی به انرژی دارند و هر گونه اختلال در تأمین آن، مستقیماً تولید را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در نتیجه، کاهش تولید و افزایش هزینه‌های تولیدی امری اجتناب‌ناپذیر است.» وی با اشاره به این نکته که این کمبودها بر قیمت نهایی محصولات نیز تأثیرگذار است اعلام کرد: «وقتی تأمین انرژی به‌موقع انجام‌نشود، نه‌تنها تولید کاهش می‌یابد، بلکه قیمت محصولات نهایی نیز افزایش می‌یابد که این مسئله به‌طور مستقیم به مصرف‌کنندگان منتقل می‌شود.»

▼ خسارت‌ها هزار میلیاردی است

براساس برآوردهای صورت‌گرفته، ناترازی انرژی سالانه موجب تحمیل خسارت قابل توجهی به صنایع کشور می‌شود. شکری با تأیید این نکته گفت: «اگر بخواهیم یک برآورد تقریبی ارائه دهیم، باید بگوییم که ناترازی انرژی سالانه چند هزار میلیارد تومان خسارت به صنایع مختلف کشور وارد می‌کند. این خسارت‌ها نه‌تنها شامل هزینه‌های مستقیم مانند افزایش هزینه‌های تولید است، بلکه زیان‌های ناشی از کاهش تولید و افت صادرات نیز

در این برآوردها لحاظ شده است.» امینی نیز بر این باور است که اگر وضعیت ناترازی انرژی به همین شکل ادامه یابد، میزان خسارت‌ها در سال‌های آینده بیشتر خواهد شد: «در صورتی که دولت و مسئولان مربوطه اقدامات فوری برای رفع این ناترازی انجام ندهند، خسارات وارده به صنایع به‌طور تصاعدی افزایش خواهد یافت. از طرفی، این وضعیت می‌تواند موجب کاهش سرمایه‌گذاری‌های جدید در بخش صنعت و تولید شود.»

شکری معتقد است که صنایع خودنیز می‌توانند نقش مهمی در بهینه‌سازی مصرف انرژی ایفا کنند: «یکی از اقدامات موثر برای کاهش مصرف انرژی در صنایع، استفاده از تجهیزات به‌روز و فناوری‌های جدید است که مصرف انرژی را به‌طور قابل توجهی کاهش می‌دهند. همچنین، به‌کارگیری سیستم‌های مدیریت انرژی می‌تواند به صنایع کمک کند تا میزان هدررفت انرژی را شناسایی و آن را کاهش دهند.» وی با تأکید بر این نکته که آموزش و فرهنگ‌سازی در خصوص مصرف بهینه انرژی در میان مدیران و کارکنان واحدهای صنعتی نیز می‌تواند تأثیرات مثبتی داشته باشد، افزود: «آموزش مستمر مدیران و کارکنان صنایع در زمینه مدیریت مصرف انرژی و پیاده‌سازی طرح‌های بهینه‌سازی می‌تواند هزینه‌های تولید را کاهش دهد و بهره‌وری را افزایش دهد.»

▼ از تعرفه‌های ترجیحی استفاده کنیم

شکری بر خلاف نظر رضوی که اعتقادی به تأثیرگذاری این تعرفه‌ها و یارانه‌ها ندارد، بر اهمیت تعرفه‌های ترجیحی و یارانه‌ها برای حمایت از صنایع تأکید می‌کند: «برای کاهش فشار مالی بر صنایع، دولت باید تعرفه‌های ترجیحی برای مصرف انرژی صنایع پر مصرف در نظر بگیرد. این تعرفه‌ها می‌توانند به‌ویژه در زمان‌های اوج مصرف، به‌طور قابل توجهی هزینه‌های انرژی واحدهای تولیدی را کاهش دهند. همچنین، تخصیص یارانه به واحدهای صنعتی که در پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی سرمایه‌گذاری می‌کنند، می‌تواند انگیزه‌ای برای ارتقاء بهره‌وری انرژی باشد.» وی معتقد است که این سیاست‌ها، در کنار حمایت‌های مالی، می‌توانند در کوتاه‌مدت به بهبود وضعیت صنایع کمک کنند و مانع از تعطیلی یا کاهش ظرفیت تولید آن‌ها شوند. چراکه با افزایش این یارانه‌ها قدرت صنایع در بازسازی و بهینه کردن مصرف سوخت‌شان بیشتر می‌شود و در نتیجه مصرف سوخت کاهش می‌یابد.

برای بهبود وضعیت مصرف انرژی در صنایع، شکری پیشنهاد می‌کند که دولت از سیاست‌های تشویقی و تنبیهی بهره ببرد: «تدوین سیاست‌های تشویقی مانند تخفیف در هزینه‌های انرژی برای واحدهایی که موفق به کاهش مصرف انرژی می‌شوند، می‌تواند صنایع را به استفاده بهینه از منابع انرژی ترغیب کند. در مقابل، واحدهایی که به‌طور مستمر از منابع انرژی سوءاستفاده می‌کنند، باید مشمول جریمه‌های سنگین شوند.» وی معتقد است که این رویکرد دوگانه می‌تواند به ارتقاء بهره‌وری انرژی در کل صنایع کشور کمک کند. شکری توضیح داد: «دولت‌های اروپایی و آمریکایی در سال‌های اخیر برنامه‌هایی برای تشویق شرکت‌هایی استفاده از فناوری‌های سبز و انرژی‌های پاک دارند. این برنامه‌ها شامل تسهیلات مالی، وام‌های کم‌بهره و معافیت‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاری در فناوری‌های انرژی‌ساز و کاهش مصرف انرژی است. این سیاست‌ها باعث شده است که صنایع از توان خود برای نوسازی تجهیزات و بهینه‌سازی فرآیندها استفاده کنند.» شکری، در ادامه پیشنهاداتی برای برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت در این زمینه ارائه داد: «در کوتاه‌مدت، صنایع باید به دنبال کاهش هدررفت انرژی از طریق استفاده از سیستم‌های مدیریت انرژی هوشمند و بازسازی تجهیزات قدیمی باشند. همچنین دولت باید با ارائه تسهیلات مالی و معافیت‌های مالیاتی، صنایع را برای استفاده از فناوری‌های نوین تشویق کند. در بلندمدت، باید زیرساخت‌های انرژی کشور به‌طور اساسی بازسازی شوند و منابع تجدیدپذیر به‌عنوان یک گزینه اصلی در تأمین انرژی صنایع گنجانده شود.»